

Pénteki idő. Mérsékelt szél. Több helyen köd, köd-
szemérgés, havaseső és havazás. A hő-
mérséklet alig változik.

Ára 10 fillér (3 lei)

MAGYAR LAP

muzeum könyvtárának

BUDAPEST

X. évfolyam, 6 (2573) szám.

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 9

16.5 milliárdos költségvetést terjesztett elő Roosevelt a szövetségi parlamentben

Az elnök hangoztatta, hogy ezenkívül még sok milliárdra van szükség és ezek a milliárdok mind Angliának kellene

Napi 33,267 dollárba kerül Amerikának az óriásköltségvetés

Washingtonból jelentik (NTI): Roosevelt a szövetségi parlamentnek benyújtotta a költségvetési évre szóló költségvetési jelentését. A jelentésben olyan megbízásról szól, amelyet neki az amerikai nép a totális fegyverkezési program megvalósítására adott. Ez a program megköveteli, hogy a kiadásokat jelentékeny mértékben emeljék. Az új költségvetés összesen 16.5 milliárd dollárt irányoz elő és ebből 10.8 milliárd dollárt fordít fegyverkezési célokra.

Roosevelt a továbbiakban bejelenti, hogy a rendes államháztartási tervben, tehát

a fent említett 16.5 milliárd dolláron kívül pótlékként még több milliárd dollárra van szüksége. Ezek a milliárdok mind Angliának szólnak.

Pontos összeget csak akkor lehet megjelölni, ha a parlament elhatározza a felhatalmazási törvény megadását az Angliának adandó hadianyagkölcson tervzet számára és ha majd látható, hogy Angliának mikor és mennyi anyagra van szüksége. A jelentés a továbbiakban hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államok totális fegyverkezése hadihajók, tehergőzcsők, páncélkocsik, ágyúk és repülőgépek építését és előállítását foglalja magában.

28 milliárd dollár — fegyverkezésre.

A fenyegető világhelyzet — folytatja a jelentés — az Egyesült Államokat olyan szárazföldi, tengeri és légi haderő létesítésére kényszeríti, amely minden helyzetben megfelel. Az előirányzott fegyverkezési kiadásokat úgy kell tekinteni, mint egy több évre kiterjedő tervzet egyik részét. Ha a szövetségi kongresszustól az 1940—41. költségvetési évre megadott összeget hozzászámítjuk az 1942. költségvetési évre ma kért összeghez, akkor 28 milliárd dollár áll rendelkezésre a fegyverkezéshez. Ebből az összegből 13.704 millió dollárt a hadsereg, 11.587 millió dollárt a tengerészet számára, 1902 millió dollárt a hadiüzemek fejlesztésére, 11.287 millió dollárt más fegyverkezési feladatokra fordítanak. A pénzügyminiszternek Roosevelt jelentésével egyidejűleg közzétett jelentése szerint az államadósságok túlhaladja a 49 milliárd dollárban megállapított rendes törvényes határt.

zésre a fegyverkezéshez. Ebből az összegből 13.704 millió dollárt a hadsereg, 11.587 millió dollárt a tengerészet számára, 1902 millió dollárt a hadiüzemek fejlesztésére, 11.287 millió dollárt más fegyverkezési feladatokra fordítanak. A pénzügyminiszternek Roosevelt jelentésével egyidejűleg közzétett jelentése szerint az államadósságok túlhaladja a 49 milliárd dollárban megállapított rendes törvényes határt.

Változtathat-e Amerika a háborús helyzetet?

Rómából jelentik (MTI): A *Regime Fascista*-ban Farinacci miniszter felveti a kérdést, vajjon milyen formában változtatna a helyzeten, ha Roosevelt még nagyobb segítséget küldene Angliának? A lap megállapítása szerint a dolgok lényegén nem változtathat semmit az amerikai segítség. Roosevelt küldhet fegyvereket, harci kocsikat és repülőgépeket, a háborúhoz azonban emberek szükségesek. Az Egyesült Államok sem akadályozhatják meg, hogy a blokád még erősebb ne legyen Anglia körül. Amerika már akkor is küldött segítséget, amikor még semlegességéről

Hatvanhárom amerikai lelkes tiltakozása Roosevelttel háborús politikája ellen

Washingtonból jelentik (NTI): Az *Americana Peace Mobilization* nevű északamerikai háborúellenes egyesület közzétette azt a táviratot, amelyet különféle felekezetek 63 lelkes vezető Roosevelthez. A távirat felszólítja az elnököt, változtassa meg a támadó és harcias külpolitikáját, amely háborúra és a demokrácia megsemmisítésére vezet. A távirat küldői sikeresnek minden olyan rendszabály ellen, amely a háború szélére sodorhatja Amerikát.

Tokióból jelentik (NTI): A sajtó Roosevelt beszédével foglalkozva, többek között megállapítja, hogy Japán háborús kihívásnak minősítene, ha Amerika fokozott mértékben támogatná a csunkingi kormányt.

Argentína nem csatlakozik a Roosevelttel által felvázolt „erkölcsi rendhez.”

Buenos Airesből jelentik: (Stefani): A nemzeti érzelmű független sajtó

erélyesen visszautasítja a Roosevelttel által vázolt „erkölcsi rend”-hez való csatlakozást, mivel azt Argentína politikai és gazdasági érdekei szempontjából ártalmasnak tartja.

Anglia felfüggesztette az ostromzárt a meg nem szállt Franciaország felé.

Londonból jelentik: (Reuter) Roosevelt elnök személyes kérésére az angol

Leahy nagykövet átadta Pétainnek Roosevelttel üzenetét

Genfben jelentik: (Német Távirati Iroda) Pétain tábornagy államfő szerdán délben, mint Vichyből jelentik, hivatalos kihallgatáson fogadta Leahy amerikai nagykövetet, aki átnyújtotta megbízólevelét. A kihallgatáson jelen volt Flandria külügyminiszter is. A megbízólevelét átnyújtása után mintegy 10 perces megbeszélés volt, amelynek során a nagykövet tolmácsolta a francia államfőnek Roosevelttel elnök személyes üzenetét. A nagykövetet a szokásos módon fogadták. A szokástól eltérően most nem mondtak beszédet, mivel Pétain tábornagy uralomra jutása után törölték az ilyen beszédeket.

beszélte. Roosevelttel most új elvet szögezett le, azt, hogy Amerikának joga van foglalkozni Európa ügyeivel.

Hadilétszámra emelik az amerikai hadihajók legénységét.

Washingtonból jelentik (NTI): Roosevelttel óriási költségvetése, mely Amerikának percenként 33.267 dollárjába kerül, a jövő esztendőben 9.2 milliárd költségvetési hiányt mutat. A költségvetés ezenkívül az 1942 június 30-ával végződő költségvetési évre 58 milliárd dolláros állami eladósodást hoz magával.

Washingtonból jelentik (NTI): Rayburn, a képviselőház elnöke, a külügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel folytatott megbeszélése után közölte, hogy az Anglia megsegítésére vonatkozó terv kidolgozásában előrehaladást értek el. Az ehhez szükséges törvényhozási intézkedéseket a szövetségi kongresszus két háza esetleg egy időben fogja tárgyalni.

Washingtonból jelentik: A *Mail* Nap írja: Roosevelttel elrendelte, hogy az amerikai hadihajók legénységét hadilétszámra emeljék.

Lisszabonból úthán van London felé Roosevelttel külön megbízottja.

Lisszabonból jelentik (MTI): Harry Hopkins, Roosevelttel az angol kormányhoz küldött külön megbízottja, kedden a Clipper-repülőjártal egyetlen utasaként Lisszabonba érkezett, majd szerdán korán reggel tovább repült London felé. Az újságírók előtt kijelentette, hogy Londonba mint Roosevelttel külön követe megy. Mihelyt londoni küldetése befejeződik, visszatér Londonba.

kormány felfüggesztette a blokádát Franciaország meg nem szállt része felé irányuló és az amerikai vöröskereszt felügyelete alatt történő élelmiszer- és ruhaszállítványokra.

Washingtonból jelentik: (MTI) Az amerikai vöröskereszt január végén amerikai hajón tejkonzervet és egyéb élelmiszereket szállít a meg nem szállt Franciaország részére és egy hajórakomány lisztet, vagy gabonát és tejet Spanyolország részére.

Olasz gépesített osztagok heves támadást indítottak a megerősített görög állások ellen

Anglia hadműveleteket készít elő Afrika különböző részein.

Az *Esti Újság* írja: Zürichből jelentik: Ideérkezett jelentések szerint az angol hadvezetőség előkészületeket tesz az Afrika különböző részein megindítandó hadműveletekre. A szudáni határon modern páncélos kocsikból álló hadtest állomásozik.

Newyorkból jelentik: Az amerikai távirati irodák jelentése szerint szerdán az albán határon északi részén olasz gépesített osztagok rendkívül erős támadást indítottak a megerősített görög állások ellen. Az igen sok tank bevonásával végrehajtott támadásoknak sikerük is volt. Albánia déli részén, Valonánál, a megújuló görög támadások erős olasz ellenállásba ütköztek. Valona védelme — jelentik az amerikai távirati irodák — Olaszországnak szívügye, ezért környékén igen erős csapatokat vontak össze. A Hore hegyen heves görög támadás indult, minden siker nélkül. Minden görög támadást az olasz csapatok súlyos veszteséggel visszavertek.

Angol hajók pusztulása.

Berlinből jelentik (MTI): Egy német harcirepülőgép, mint a Német Távirati Iroda értesül, szerdán délelőtt megpillantott egy erősen megrakott, több ezer tonnás gőzöst az Atlanti Óceánon, többszáz kilométerre Írországtól nyugatra. A hajó útban volt Anglia felé. A német gép nyomban alacsonyra ereszkedett. Három gyújtóbombája feljelle találta a célpontot. A bombák a hajót teljesen elpusztították és azonnal elsüllyesztették.

Lisszabonból jelentik (Stefani): Egy olasz tengeralattjáró a Zöld-fok közelében elsüllyesztett egy brit személyszállító gőzöst. Huszonhárom ha-

jótöröttet partra tettek egy portugál kikötőben.

Stockholmból jelentik (MTI): Az angol rádió útján az angol tenger-

gyi hivatal sajnálattal közölte, hogy a „Regulus” tengeralattjáró nem ad életjelet magáról. Ezért elveszítettnek kell tekinteni.

Német repülőgép vakmerő támadása egy Cowentry közelében levő motorgyár ellen

A német és olasz véderőparancsnokság legújabb jelentése

Berlinből jelentik: (NTI) A véderőparancsnokság jelenti: A légierő, noha az időjárás kedvezőtlen volt, szerdán napközben egész sereg vakmerő egyéni támadást hajtott végre. Egy harci repülőgépünk, nem törődve az igen heves légvédelmi és gépfegyvertűzzel, száz méter magasságból kétszer feljelle talált egy léggömbzárrel védett motorgyárat Cowentry közelében. A Mons főhadnagy vezetése alatt álló nehéz harci repülőgép a Donegal öböl: 760 kilométerre északnyugatra megtámadott egy körülbelül 10.000 tonnás felgyűrt ellenséges hajót. A hajót két nehéz bomba eltalálta, oldalát felszakította és felgyújtotta. A hajó nem folytathatta útját. Repülőink ugyan csak hatásosan bombáztak egy Anglia délkeleti partján fekvő katonai tábor. Az ellenség január 9-ére virradó éjjel gyújtó és robbanó bombákat dobott le Északnyugat-Németország tengerpartvidékére. A bombák főként lakónegyedeket találtak el. Csúpan egyetlen helyen esett kisebb kár egy ipari építményben. A polgári lakosság vesztesége 11 halott és 14 sebesült.

Valahol Olaszországban. Az olasz főhadiszállás 216-ik közleménye: Kirenaikából, a szárazföldi harcterről nincs újabb jelenteni való. Egyik vadász- és harcirepülőgép alakulatunk ellenséges gépesített osztagot támadott

meg és több páncélos gépkocsit elpusztított. A Benghazi és Tripolisz ellen intézett ellenséges légitámadások esemény anyagi kárt okoztak és Tripoliszban három embert megöltek. A görög harctéren helyi jellegű járőrtevékenység volt. Légi rajaink több alakulata eredményesen bombáztak ellenséges csapatgyülekezőhelyeket és katonai előkészületeket. Zuhán bombázó üzemekeket és hidakat támadtak meg. Vadászipülőink menetelő csapatokat vettek géppuskatűz alá. Szalonikiben szemmel látható eredménnyel bombáztunk. Több légitámadás során öt ellenséges vadászipületet lőttünk le.

Keletafrikából nincs fontosabb jelen-

ten! való. Az ellenség légi támadásokat intézett néhány eritreai és szomáli támaszpontunk ellen, de kárt nem okoztak. Egy ellenséges repülőgépet lelőttünk.

Az elmúlt éjszaka ellenséges repülőgépek több hullámban támadták Nápolyt és Palermot. Nápoly felett több bombát dobtak le, de azok nagyrészt a tengerbe estek. Egy kórházajót eltaláltak a kikötőben és mintegy 15 épületet, közöttük egy templomot, öt halott és több sebesült esett a támadás áldozatául. Palermóban sem jelentékeny kárt, sem emberéletben veszteséget nem okoztak. Egy torpedónaszádunk Nicolini parancsnoksága alatt eltalált és elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. Egyik tengeralattjárónk Tossioni parancsnoksága alatt az Atlanti Óceánon elsüllyesztett egy 3600 tonnás teherhajót és egy ellenséges segédcirkálót.

Az angol légügyi minisztériumnak nincs jelenteni valója.

Londonból jelentik: (Reuter) A légügyi és belbiztonsági minisztérium jelenti csütörtökön reggel: nincs semmi jelenteni való.

Amszterdamból jelentik: (MTI) Az angol rádió közölte, hogy a vendéglátó üzemekben egyes élelmiszerek ádagolását, így mindenekelőtt a tojást és a sajtét megszigorította. A jövőben a vendéglátásban, ha valaki sajtót akar fogyasztani, főlegként kell azt megrendelnie.

Béke: hullámhossz: 31,06

Testvérem! Ha hitetlen pogány lennél, még akkor is meghatna az a kifogyhatatlan türelmü, soha el nem fáradó állhatatosság, amellyel a Vatikán nagy lakója, a pápa a béke érdekében fáradozik. Csak a földi érdekeket és eseményeket szem előtt tartó emberek — kicsik és országhirányító hatalmasok egyaránt — csak ezek fáradnak el hamar törekvéseikben. Ha nem tudják keresztülvinni saját elgondolásu, önző érdekekkel jól kispékelte terveiket, gyorsan kimondják az ítéletet: nem érdemes az ellenféllel tárgyalásokat kezdeni, mert... nem hallgat reám, pedig én az ő javát is akarom. Természetes, hogy az ellenfél is ugyanezt állítja.

Testvérem! Ha hitetlen pogány lennél, még akkor is fel kellene ügyelned a pápa törhetetlen, szivós kitartására, amellyel a béke megvalósításán dolgozik. Még akkor is azt kellene mondanod, hogy nem emberi, nem a földről való az az erő, amely rajta keresztül kiárad és tevékenykedik a béke érdekében. Pusztán emberi erő már rég elfáradt volna, aminthogy el is fáradt. Hiszen láthatod, hogy milyen kétségbeesítő lemondással hagynak abba minden kísérletezést a béke megoldás érdekében. Láthatod, hogy most már csak egy vágy futi a szembenálló ellenfelek: legyőzni, letörni a másik felet. A Vatikánban pedig, a fegyvertelen nagyhatalom székhelyén szelid, de tiszta és erőshangu szavatok hangzanak el az igazságon, igazságosságon és kölcsönös megbecsülésen alapuló béke érdekében. Amikor az új kor fegyverei csúszhatják a ma emberét, úgy hogy az nem is tud szabadulni az erő, a hatalom, bátorság és vakmerőség lenyűgöző hatása alól, akkor a világ egyetlen fegyvertelen nagyhatalma biztos tudattal néz a jövőbe, mert utóvégre is csak azok a törvények győznek, ha sok

vér és könny keserű tanulsága után is, amelyeknek hirdetője, őrzője ezen a földön.

Ma, a rádió példátlan arányú elterjedésének korában nem túlzás azt mondani, hogy az emberek állandóan a világ érverésén tartják a kezüket. Mindenki mindent meghallgathat és rádiója segítségével bekapcsolódhatik a legnagyobb események sodrába is. Az emberek keze nagyon sokat zoglatatoskodik a rádió csavarjaival. Ha már így van, nem nagy megerőltetésbe kerül, hogy vasárnap délelőttönként, úgy fél tizenegy tájban a Vatikán hullámhosszára állítsák be gépüket. Ebben az időben ugyanis mindig istentisztelet van a Szent Péter bazilikában az igazságon, igazságosságon és kölcsönös megbecsülésen alapuló béke előjöveteleért. Igaz, nem nagy dolog, legalább is nem tartja annak a mai embere, de vegyük észre benne azt a kitartó állhatatosságot, amely földi okoskodással nem magyarázható meg s amely egyszer mégis elhozza a békét. Már csak azért is, mert a világ minden sarkában vannak emberek, hozzá még nagyon sokan, akik teljes együttérzéssel, sőt növekvő elszánnással és határozott akarattal csatlakoznak lélekben a Vatikán csöndes, de eredményében biztos akciójához.

Testvérem! Még ha hitetlen pogány lennél, még akkor is felébred lelkedben a szebb, az emberibb, a békésebb élet után való vágy. Ezen a ponton maradék nélkül találkozhatol a Vatikán szellemével és ezen a ponton egy lehetsz vele, sőt nem csak vele, hanem az egész földkerekség békevágyával is. Azért, ne mulasd el néha, ha teheted, hogy rádiód mutatóját a Vatikán hullámhosszára állítsd, vasárnap úgy fél-tizenegy tájban. Még a hullámhossz pontos számát is megadom: 31.06. (P. I.)

Nem a megszálló német katonaság, hanem Anglia felelős a francia népkülöztetéséért

Amerika nem fogadja be a világ minden részéből Franciaországban összesereglett menekülteket

Genéből jelentik (NTI): A francia tájékoztató iroda főtitkársága szerdán statisztikai kimutatást adott ki, melynek vezérgondolata a következőkben foglalható össze:

— A francia népnek tudomásul kell vennie, hogy az élelmiszerhiányért, melyet el kell szenvednie, nem a német megszálló katonaság a felelős, hanem Anglia. A Dünkirchentől Biarritzig terjedő tengerparton semmi sem érkezik hozzánk. A földközi-tengeri kikötőkön át kapunk ugyan egyet-elmást a gyarmatokról, ez azonban jelentéktelen, tekintettel véve a francia nép szükségletét és az eddigi behozatalt.

Newyorkból jelentik (NTI): A *Newyork Times* washingtoni jelentése szerint a külügyminiszteri hivatal az elutasítással egyértelmű választ adott arra a kérésre, hogy a világ

minden tájáról Franciaországban összesereglett több ezer menekültet átszállíthassák a nyugati féltekére. A washingtoni francia nagykövét ugyanilyen értelmű kérést intézett az amerikai kormányhoz.

Megkezdődött a kisiparosok számára rendezett ismeretterjesztő tanfolyam. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán este 7 órakor tartotta meg első előadását dr. Cserezy Mihály szegedi kereskedelmi és iparkamarai titkár a nagyváradi kisiparosok számára rendezett ismeretterjesztő tanfolyam keretében. A tanfolyamra zsufolásig megtöltötte az Ipartestület földszinti nagytermét a hallgatóság és mindvégig nagy érdeklődéssel kísérték az értékes előadást. A tanfolyamra eddig mintegy százharminc jelentkezték. Az előadások minden este hét órakor kezdődnek.

X. évf. 6. sz. Csütörtök, 1941. január 9.

Dr Scheffler Ferenc és Nyirő József az Országos Sajtótanács igazgatósági választmányának tagja

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Országos Magyar Sajtókamara kiadói, majd újságról fősztályi választmánya ülést tartott, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

Az igazgatósági választmány ugyan csak ülést tartott és ezen a két megüresedett helyet dr Scheffler Ferencel, a Magyar Lapok igazgatójával (Nagyvárad) és Nyirő Józseffel (Kolozsvár) töltötte be.

Gróf Teleki Mihály meglehangú levélben búcsúzott el Nagyvárad városától

Nagyvárad. Saját tud. Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter a miniszterium éléről való távozása alkalmából búcsúiratot intézett Nagyvárad városához. A levél szövege a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának.

A Kormányzó ur Ófömlétsége Budapestben 1940. év december 30-án kélt legfelsőbb elbocsátásával a magyar királyi földművelésügyi miniszterium vezetésétől a legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott. Midőn a tárca vezetésétől megválok, őszinte köszönetet mondok nemes támogatásukért, melylyel a földművelésügyi tárca érdekeinek előmozdításában s a magyar mezőgazdaság érdekeiben kifejtett munkájában segíteni részes volt.

Jobb menetrendet kért a város a Püspök- és Félix-fürdői vonalakra

Ísmét megindítják az autóbuszjáratokat is

Nagyvárad. Saját tud. A közönség köréből több oldalról merült fel az a kívánság, hogy a Félix és Püspök-fürdőkre való közlekedést megkönnyítsék. Az utóbbi időkben ugyanis a vonatjárat nem kedvezett a nagyváradai fürdőlátogatóknak, minthogy az első reggel 5 órakor a második délután, a harmadik pedig este 9 órakor indult a Félix-, illetve Püspök-fürdőkre. — Ezek a vonatok félóra múlva vissza is tértek a fürdőkből.

Dr Soós István polgármester tegnap átirt a MÁV kolozsvári üzletvezetéséhez és kérte a menetrend megváltoztatását. A polgármester átiratban azt javasolta, hogy a három vonat indulási időpontját reggel 7, délután 2 és este félhét órára tegyék. Ezzel egyidejűleg a város vezetősége átiratban kérte a nagyváradai rendőrkapitányságot, hogy a szünetelő autóbusz forgalmat ismét indíttassa meg.

List tábormagy veszi át a romániai német csapatok vezetését.

Az Új Nemzedék írja: Romában úgy tudják, hogy List német tábormagy, aki a lengyelországi német hadjáratot vezette, a közeljövőben Romániába érkezik, hogy vezérkarával együtt átvegye a romániai német csapatok vezényletét.

Japán és Szovjet-Oroszország között a kapcsolatok állandóan javulnak

A kvirináli japán követ nyilatkozata a Popolo di Roma-ban

Rómából jelentik: (Stefani) Az új kvirináli japán követ, Horikiri, a Popolo di Romában tett nyilatkozata elején üdvözetet küld a baráti és szövetséges fasiszta Olaszországnak. A továbbiakban hangsúlyozza, hogy Japán a mostani európai háborúval szembeni magatartását világosan kifejezte a háromhatalmi egyezmény megkötésével. Japán mindenben hű marad a berlini egyezményben vállalt kötelezetteihez. Ezenkívül kész gazdaságilag is együttműködni a meggyengülő hatalmakkal. Rámutat arra, hogy

Japán és Szovjet-Oroszország között a kapcsolatok megjavultak és most is állandó javulást mutatnak

Francia-Indokina és Sziám közötti viszályt illetően Japán reméli, hogy a viszályt békés úton, kölcsönös megértéssel rendezik.

Az ítélőtáblák ünnepi teljes ülése a román uralom alól való felszabadulás öröme

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A visszatért keleti és erdélyi ország-részekben felállított kir. ítélőtáblák teljes ülés keretében ünneplik meg a román uralom alól való felszabadulást és a teljes üléseken az ítélőtáblák elnökei leteszik a hivatalos esküt. Marosvásárhelyen január 16-án, Kolozsvárott január 17-én, Nagyváradon január 18-án lesznek a táblák ünnepi teljes ülései. Mindhárom helyen megjelenik az igazságügyminiszter képviselőjében Antal István dr államtitkár és üdvözlő a most megalakított ítélőtáblákat.

Dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő közbenjárása a nyugdíjak rendezése ügyében

Azt is kérte a képviselő, hogy Nagyváradot a másodosztályú lakbérosztályba sorozzák be

Nagyvárad. Saját tud. Azok a tisztviselők, akik a világháborút követő román megszállás első éveiben mentek nyugdíjba, vagy akik már akkor nyugdíjban voltak, a legnagyobb nyomorúságba jutottak, mert a román kormány rendkívül csekély nyugdíjat állapított meg részükre, amely összeg alig haladta meg az 1000—1500 lejt. Ugyanakkor a hasonló rangban nyugdíjban volt román tisztviselőknek öt-söt sok esetben hatszorta nagyobb összegben állapították meg a nyugdíjukat, mert az akkori nyugdíjtörvény így rendelkezett.

A régi magyar nyugdíjasok a visszatérés után rendkívül kedvezőtlen helyzetbe kerültek, mert az atezamítás utáni összeg vásárlóereje is csökkent s a 30—40 pengős nyugdíjból most lehetetlen megélni. A Magyar Nyugdíjasok Egyesülete ebben az ügyben beadványt készített, amelyet dr Pál Árpád, Árvay Árpád és dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselők is aláírtak, azzal, hogy kéri a sürgős elintézetést. Ezt a kérdést dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő szerdán adta át dr Szász Lajos pénzügyminiszteriumi politikai államtitkárnak azzal, hogy a lehető leggyorsabb intézkedést kéri. Dr Szász Lajos közölte dr Patzkó Elemérrel, hogy bizonyos adatok már neki is állanak a rendelkezésére, míg a további adatszerezési

munkálatokat sürgősen elvégzetteti és amint ezeknek birtokába lesz, azonnal intézkedni fog a kérés jogos és méltányos elintézésének ügyében.

Ez alkalommal dr Patzkó Elemér ügyvéd, országgyűlési képviselő átnyújtott egy emlékiratot dr Szász Lajos államtitkárnak, amelyben arra kérte a pénzügyminiszteriumot, hogy Nagyvárad városát a másodosztályú lakbérosztályba sorozza be. Az emlékirat tartalmát szóban is ismertette és emondotta, hogy a nagyváradai lakberek az összes anyaországbeli vidéki városok bérért meghaladják, ennek ellenére a nagyváradai köztisztviselők és a bírói kar részére a harmadosztályú akbérilletéket állapították meg, — amely nemcsak azért sértelmes, mert ehhez a tisztviselők és bírók által fizetett bérek nem nyerneek fedezést, de összehasonlítás alapján is sértelmes ez az intézkedés, mert az anyaországban egész kis lakosságú városos, mint Sopron, Esztergom, valamennyi a másodosztályú lakbérpótlékba van besorolva, amíg a 80.000 lakosú Nagyvárad a harmadosztályban szerepel.

Dr Szász Lajos államtitkár kilátásba helyezte, hogy a nagyváradai pénzügyigazgatóság útján tájékoztatást fog kérni és ennek alapján a kérés kedvező elintézésének érdekében intézkedni fog.

V. Gy.

Az új házszámok okozták a cukorjegy szétesztása körüli zavarokat

Nagyvárad. Saját tud. A cukorjegy szétesztása körül ismét zavarok mutatkoznak. A házak új számozása következtében mintegy ezer cukorjegyet nem tudott kézbesíteni a posta, azért mert nem találta meg a címzeteket. Azok, akik még nem kapták meg cukorjegyüket, reklamációjukkal dr Kazik István aljegyzőhöz, a közfelmezési hivatal vezető tisztviselőjéhez forduljanak.

Özvegy Kirch Árpádné halála

Nagyvárad uri társadalmát újból mély gyász érte. Kirch Árpád nyug. alezredes özvegye, Fehér Irén 67 éves korában hosszas betegség után meghalt. Özv. Kirch Árpádnét városzerte ismerték közjótékonyágáról, nemes szívről, amellyel az elesetteknek mindig igyekezett segíteni, s halála híre mélyen megrendítette mindazokat, akik ismerték.

Román bizottság utazik Odesszába a függő kérdések letárgyalására

Bukarestből jelentik: Csütörtökön román bizottság indul Odesszába, hogy a Szovjet-Oroszország és Románia között fennálló különböző függő kérdéseket letárgyalja. A küldöttség feladata mindenekelőtt az, hogy a szovjet-orosz alattvalók Beszarábiába való hazaszállításának és a még Beszarábiában tartózkodó román állampolgárok hazaszállításának ügyét rendezze.

A 12-16 éves gyermekek bejelentési kötelezettsége

Budapestről jelentik: A belügyminiszter február elsején életbelépő rendeletet adott ki, melynek értelmében minden olyan fiú, aki a 12-ik és minden olyan lány, aki a 16-ik életévét ebben az évben tölti be, külön bejelentő lapon jelentendő be. Ugyancsak bejelentési kötelezettség alá esnek azok a 12—70 év közötti férfiak, akik az elmúlt évben bármilyen új szakképzést, illetve honvédelmi célokat szolgáló tanfolyamokon képzettséget, vagy főiskolai képesítést szereztek, továbbá a 16—50 év közötti nők, ha a régebben megállapított szakképzettségek közül valamelyiket az elmúlt évben szereztek meg. Ujra bejelentési kötelezettség alá esik az, aki nevét változtatja, vagy magyar állampolgárságát a múlt évben szerezte meg.

Biztosítja a város Nagyvárad burgonyával való ellátását. Saját tud. Nagyvárad burgonya ellátása körül az utóbbi időkben nehézségek mutatkoztak. Jóllehet Érmihályfalván és Nyiregyházaán tekintélyes burgonyamennyiséget tároltak, ott nem akariák tovább maximális áron adni a krumplit. Dr Soós István polgármester táviratban közölte a helyzetet dr Laky közfelmezési miniszterrel, s kérte, hogy sürgősen intézkedjék, hogy a METESZ a régi áron bocsássa burgonya készletét Nagyvárad város közönségének rendelkezésére.

Nagyvárad Városi Vasut R. T.
Üzletigazgatósága

Hirdetmény

Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy Nagyvárad thjf. város Polgármesterének 541—941. számú határozata értelmében a villamos menetjegyek árai 1941. január 10-iktől kezdődő érvényességgel a következőképpen állapították meg:

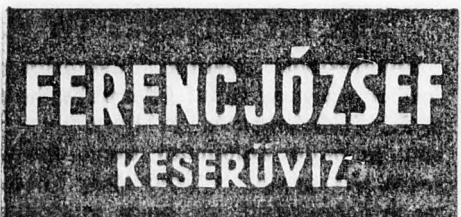
- a) gyermekjegy az eddigi 10 fillér helyett 12 fillér,
- b) szakaszjegy az eddigi 14 fillér helyett 16 fillér,
- c) vonaljegy az eddigi 18 fillér helyett 20 fillér,
- d) piactérijegy az eddigi 18 fillér helyett 20 fillér,
- e) egyszeri átszállójegy az eddigi 23 fillér helyett 24 fillér,
- f) kétszeri átszállójegy az eddigi 24 fillér helyett 26 fillér,

Egyben értesítjük a t. utazó közönséget, hogy az új villamos menetjegyek kinyomtatásáig a régi árakat feltüntető menetjegyeket szolgáltatjuk ki az új menetjegyek lefizetése ellenében.

Végül közöljük a t. utazó közönséggel, hogy a fűtetjegyek és bérletjegyek árai továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

Nagyvárad, 1941. január 9.

A Nagyvárad Városi Vasut r. t.
Üzletigazgatósága.

Szövetkezeti alapon butorgyár létesítését tervezik a Székelyföldön

Csikszereda. Saját tud. Csik megyében, ahol pedig nemcsak alkalmas butorfa, hanem még hangszerfa is terem, eddig komolyabban nem gondoltak nagyobb butorgyár létesítésére. A román megszállás alatt épült ugyan Csikszeredában egy hatalmas gyárcaernök és kezdetét is vette valamelyes tucatú butorgarnitúra készítése, azonban — a román vezetés és hozzá nem értés miatt csakhamar átalakult — vagonjavítóvá, amelyet ugyancsak megölt a korrupció. Most illetékes körökben az a gondolat merült fel: szövetkezeti alapon kell butorgyárat készíteni és ezen az alapon összehozni a szükséges tőket.

A Székelyföldnek most megvannak a szükséges szakmunkaerő munkái és a trianoni határszétválással haza jöhetnek anyaországi székely tervezők, mérnökök, munkavezetők és asztalosok és világhíres butoriparosi képesítésüket saját szülőföldjükön hazaposíthatják, amivel nemcsak a székelyföldi gazdasági élet fellendítéséhez járulnak hozzá, hanem erősítik egész országunk minőségi és mennyiségi butortermelését.

A terv egyik mozgatója Ilyés László butortervező mérnök, cikkszent-simoni székely ember, aki külföldön szerzett képesítése és gyakorlati szak-tudása alapján erőteljesen dolgozik a szövetkezet összehozásán. Munkája a szövetkezetnek bőven akadna, hiszen a románok minden közintézmény, hivatal teljes butorzatát ellopják, úgy hogy huzamosabb ideig nagy iramban kellene dolgoznia a szövetkezeti butorgyárnak, hogy a szükségletet, illetve keresletet kielégíthesse.

Egymásután visszavonják a rendőrség előtt tett vallomá- sukat a nyilasbűnper vádlottai

Az egyik vádlott azt vallotta, hogy a nála talált puskát vadászat céljaira szerezte be.

A kézigránátokat valamennyien tagadják

Budapestről jelentik (MOT.): Kovács és társai bűnperében a továbbiak során Balogh József MÁV. üzemi segédtisztet hallgatták ki. Nem érzi magát bűnösnek. A hungarista mozgalomban nem folytatott szervezkedést, csak később a nyilaskeresztes pártban. Visszavonta a rendőrségen tett azt a vallomását, hogy Völgyi figyelmeztette őt, ne lépjen ki a pártból, mert titokban folytathatja a szervezést. Elmondta, hogy körülbelül 20-30 embert szervezett be a Nyilaskeresztes Pártba, a vasutas csoportba, főként Lendvai Vince segítségével. A nála talált két puskával és egy revolverrel kapcsolatban azt mondta, hogy

szenvedélyes műgyűjtő és arra is gondolt, hogy ha egészsége és anyagi helyzete megengedi, vadászni fog. Visszavonta azt a vallomását, mely szerint Bádonyi és Cseh arról tárgyaltak Herendnél, hogy Kabaitól pisztolyokat kaptak, továbbá azt, hogy Angyal Istvántól terjesztés végett röpiratokat kapott. Az elnök megállapította, hogy Balogh jegyzőkönyvébe mondta, hogy a rendőrségen bántalmazták, viszont a fogházorvos semmi külső sérelmi nyomot nem talált. Megkérdezte Baloghtól, hogy bántalmazták-e a rendőrségen. Balogh megtagadta a válaszadást.

Mire kellettek

a száz százalékig megbízható emberek?

Ezután Zöldhelyi Bélát hallgatták ki, aki szintén tagadta bűnösségét. Elmondta, hogy Kabai a múlt év augusztusában csomagot hozott Baloghtól, de ő nem tudta, hogy mi van benne. Az elnöknek arra a megállapítására, hogy a detektívek előtt olyan vallomást tett, mely szerint tudta, hogy pisztolyok vannak a csomagban, azt felelte, hogy kényszerhelyzetben volt, azért vallott úgy. A csomagokért azután Cseh Kálmán jött el. Kabai röpiratokat is hozott az üzletébe, azt mondta róluk, hogy választási célokat szolgálnak. Nem adott neki a röpiratokból.

Szokodi János szobafestő, a következő vádlott, azt vallotta, hogy a XIV-ik kerületi szervezet pénztárosa volt és Szloboda Vilmos gyári munkás mutatta be Bock Ádámnak, aki megkérte, nézzen szét a kerületben százszázalékig megbízható emberek után. Erre Kabait mutatta be Bock Ádámnak. Hogy mire kellettek ezek az emberek, nem mondták neki.

A következő vádlott, Szloboda Vilmos gyári munkás, elmondta, hogy Bock őt is kérte, szerezzen számára százszázalékban megbízható párttagokat. Hogy milyen célra, azt nem kérdezte. Az elnök elébe tárta rendőrségi vallomását, amely szerint rendvédelmi szervezet alakításáról volt szó és Bock Ádám kérésére kézigránátot tartalmazó csomagot vitt át Ka-

bai lakására. Szloboda erre kijelentette, hogy ebből egy szó sem igaz. Kényszer hatása alatt vallott. Az elnök erre megkérdezte Kabaitól, hogy Szloboda volt-e az az ember, aki a csomagot hozzá elhozta. Kabai erre azt felelte, hogy a csomagot hozó ember Szloboda néven jelentkezett, de nem hasonlít a vádlotthoz.

Varga József MÁV. segédtiszt a következő vádlott. Elmondta, hogy a hivatali fiókjában talált tászkát Völgyi hagyta nála. Nem tudta, hogy abban röpiratok vannak.

Tóth Béla Ganz-gyári munkás szintén ártatlanságát hangoztatta. Beismerte, hogy Vig Jenőnél lakásán röpiratokat vett át, melyeket Angyal István és a hordárok között szétosztottak. Azt is elmondta, hogy Cserba megbizta bizonyos klisék elkészítésével propaganda céljából. Völgyi utasítására készített olyan papírfórmát, melynek segítségével falra lehet festeni Szálasi nevét. Tóthnál is előkerült a rendőrségi vallomás, mely szerint Völgyi azt is kívánta, hogy a Nyugati pályaudvar raktárépületének tetéjére Szálasi nevét kell ráfesteni, alkalmas időben a nyilaskeresztes zászlót kifüggeszteni, olyan mintát készíteni, melynek kivágott aljából rugó segítségével az aszfalra lehet nyomni Szálasi nevét. Tóthot szembebesítik Völgyivel, aki kijelenti, hogy a tervek Cserba elgondolásai voltak.

A Felvidékről hozott cseh és lengyel történetek rendeltetése

Ezután Kaszás Lőrinc MÁV. segédtiszt kihallgatása következett. Tagadta bűnösségét, azt mondta, hogy csak a nyilaskeresztes pártba való belépési nyilatkozatot adott át több embernek. A felvidékről hozott cseh és lengyel történeteket emlékként őrizte lakásán.

Vig Ernőné ártatlanságát hangoztatta. Elmondta, hogy Baltazár Ferenc pomázi gyógyszerészre való hivatkozással, egy ismeretlen férfi lepecsételt csomagot hozott hozzá, melyet később Cserba vitt el tőle. Cserba kérésére később nagobbmennyiségű papírt vásárolt. Szinicz Leótól kapott egy bördödöt, melyet kérésére Pomázra vitt Tóth Bélának. Bécsbe azért utazott, hogy ott valakivel találkozzék, Szinicz közbenjárásával, de Szinicz ezt megtagadta és a találkozó abbamaradt. Bécsbe azután Völgyi kísérte el és ő fedezte az utazást. Amikor meg akarta téríteni az utiköltséget, azt Völgyi nem fogadta el. Az elnök azután felbeszélte a tárgyalást és annak folytatását péntekre tűzte ki.

Befejeződtek a német—szovjet orosz gazdasági tárgyalások

Berlinből jelentik (NTL): Jól értésült hírforrás szerint a Moszkvában folyó német-szovjet orosz gazdasági tárgyalások befejeződtek és sor kerülhet az aláírásra. Az egyezmény szövegét rövidesen nyilvánosságra hozzák.

A pécsi művészi hét

Erdély és a Dunántúl kézfogása

Magyarország széles látókörű, tudós kultuszminisztere három évvel ezelőtt hívta életre a Művészeti Hetek intézményét, amely azt a gondolatot kívánta szolgálni, hogy a magyar élet vidéki központjai is részesülhessenek az irodalom, művészet és tudomány szellemi közfoglása, melyeket a kőrülmények alakulása inkább Budapest számára szór pazar kézzel. A művészeti hetek során az idén Pécs, a magyar Délvidék nagyvárosa került sorra, de kétségtelen, hogy ezután Kolozsvár, Nagyvárad és Marosvásárhely is bekapcsolódhat a művészeti hetek keretébe, ami idegenforgalmi szempontból is igen kívánatos volna.

A pécsi művészeti hetek nagy ünnepek keretében nyitnak meg s az az irodalmi est, amelyen Ugron Gábor, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke és Harsányi Zoltán is résztvettek, Erdély és a Dunántúl magyar irodalmának meleg kézfogása volt.

— Erdély és a Dunántúl, a két egyéniségében különböző, de véreben mégis egy testvér magyar szellemi ünnepi kézfogása a mai irodalmi est, — hangoztatta a művészeti hetek irodalmi estjének beköszöntőjében Harsányi Zoltán, — s a pécsi közönség lelkes ünneplése báró Kemény Jánost, aki az erdélyi irodalom célkitűzéseit ismertette, Táray Ferencet a kolozsvári Nemzeti Színház volt nagy művészt, aki Reményik Sándor és Tompa László verseit szóltatta meg; Orsolya Erzsébetet, aki Áprily Lajos, Kiss Jenő és Jékely Zoltán verseit lopta a pécsiek szívébe s végül Tamási Áront, aki egy novelláját olvasta fel.

Nagy sikere van a képzőművészet és kerámiai kiállításnak is, amelyen a legnagyobb élő magyar művészek vesznek részt műveikkel. Az estéről-estére ismétlődő színházi előadások és hangversenyek is nagy közönséget vonzanak.

A mai zavaros időkben jól esik a művészetek lelkeket megnyugtató körébe menekülni. Ezt mutatja a pécsi művészeti hetek sikere is, amit figyelmen kívül hagyni nem lehet.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatai télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Nyilatkozik a közönség Maróth Annie és Greguss Zoltán szavalóestjéről

Nagyvárad, január hó.

Zsufolt nézőtér tapsolta végig szerdán este Maróth Annie és Greguss Zoltán, a budapesti Vig Színház művészeinek szavalóestjét. A szavalóest hatalmas anyagot ölelt fel, s egyes szakaszaiban, kivételes élményt jelentő művészi színvonalat képviselt. Kétségtelen azonban, hogy a műsor összeválogatása nem történt szerencsés kézzel és nem volt egészen tapintatos. Vörös fonálként vonult végig a műsoron bizonyos felfogásnak és beállítottágnak a kihangsúlyozása. Olyan verseknek, olyan költeményeknek célzatos, sorozatos interpretálása, amelyek más időkben, más körülmények között születtek, s ma kétségtelenül más hatást érnek el, más célt szolgálnak, mint ami annak idején a költő intenciója lehetett. Kizárólag helytől, időtől függ, sőt nem egyszer a hallgató közönségtől, hogy milyen értelmezést kapnak bizonyos versek. Mindennél frappansabban bizonyította ezt az állítást Reményik Sándor: Eredj, ha tudsz című versének interpretálása. Ezt az izzó hazafiságu irredenta verset Reményik a huszas években írta Végvári néven. Ugy bujkált ez a vers gépirásos másolatokban kézről-kézre s lávaforrású szavai elárasztották a magyar lelkeket. Ennek a Végvári versnek az értelme a szerdai esti szavalóelőadáson — a helyet, az időt és a közönség összetételét tekintve — olyan ördögi módon megváltozott, hogy az embernek hideglelés futkossá a hátán. A nemzeti érzés mindennél izzóbb tűzében lángolt fel annak idején Reményikben a gyújtó erejű irredenta átok, amely most egy politikai felfogás, egy társadalmi és nemzetvédelmi rendszer „gyújtószinorja” lett. De ilyen hatásuk volt a többi verseknek is, amelyek más idők más szellemében és felfogásban fogantak, mint Petőfi Sándor Bánk Bán című verse, Gyóni Géza Cézár én nem vagyok című verse és a többiek.

A bíráló, aki mindég hüvös és tárgyilagos közönség maradt, most is őszinte bírálatot akar mondani, de egyben olyan bírálatot, amely a hallgató közönség véleményét is viszatükrözi. Ezért elhatározta, hogy véleményét kér a hallgató közönség köréből, hogy milyen hatást váltott ki az elhangzó versek s hogyan reagált a közönség a költeményekre.

Íme a válaszok:

„...már csak okos meggondolásból sem”

Arvay Árpád országgyűlési képviselő az alábbi meggondolkozató kijelentéseket tette:

— Szívesen és érdeklődéssel mentem el Maróth Annie előadójára, aki ebből a városból indult el karrierje útjaira. Annál jobban meglepett szereplésének, Greguss Zoltánnak a műsora, aki ügyes és egyáltalán nem rejtgetett destruktívizmust vitt bele az előadásba. A közönség valószínűleg velem együtt tisztá művészetet vár, ettől az estélytől, amelyet kár volt elrontani időszertelem vagy szándékolatlan életre kellett irányverséssel.

— Ennek a négy felfedezett városnak a színházában egészen

más irányú művészetet szeretnének találni. A magyar irodalom kimerítetlen kincsesházából éppen ezeket a verseket nem kellett volna kiadni Gregussnak, hogy ne tegye ki az estély közönségét olyan tüntetés lehetőségének, ami minden irányban és mindenkire nézve ma csak káros lehet.

— Más időben, más körülmények között írhattak költők és szavalhatók művészek ilyen verseket, de valószínűleg tartom, hogy ha ezek a költők ma élnek, már csak okos meggondolásból sem mondanának kijelentést a közönség számára olyasmiket, hogy gondolataiból időszertelem féltremagyarítások születnének.

„A közönség kiszolgálása jól sikerült”

Balajthy Jenőné az alábbiakban mondotta el a biztos kritikai érzékre valló véleményét:

— A műsor a maga összeállításában nem egészen felelt meg annak az iránynak, amelyet most a magyar lelkekbe építőerőnek szeretnének bevinni. A kevésszámú keresztény hallgatóság valahogy ösztönösen megérezte, hogy nem ilyen irodalmi vágyai vannak. Pedig mindig szem előtt kell tartani, hogy ha tiszta irodalmat akarunk, akkor mindent elfogadunk, úgy, ahogy van a maga valóságában s magunkat alakítjuk a költőhöz, magunkat helyezzük arra a síkra, amelyiken a mű mozog. Azonban különösen ma, mindent a nevelés szolgálatába kell állítanunk, mert ma jobban szükség van erre, mint akármikor s éppenezért gondosan ügyelni kell arra, hogy milyen képet alakít az irodalmi mű az átlagközönség lelkében. Különösen áll ez ilyen irodalmi estekre, amelyek nem jelentenek a hallgatóság számára mindennapi élményt.

— Ami különlegesen a Villon-verseket, a „divatossá” lett Villon kultuszt illeti, arról az a véleményem, hogy Villon kultuszra nekünk éppen most, amikor egészen más irányban indultunk el, nincsen szükségünk. A mi fejlődésünk olyan irányú, hogy akármilyen nagy is Villon, az ő kultusza számunkra dekadenciát jelent. Különbösen az előadójában érzni lehetett a közönség hangulatát, hogy a műsornak ezt a részét bizonyos tartózkodással fogadta.

— Általánosságban megállapíthatom, hogy az estén azért mégis érdemes volt ott lenni, mert a műsornak voltak igazi gyöngyszemei. Az előadóművészek átértékelték a költeményeket. Ők csak azt adták,

ami valóban élt és hatott a versekben. Greguss Hamlet felfogása így csodás volt s igazi élmény volt Petőfi Bánk bán című verse.

„Ügyelni kell arra, hogy milyen képet alakít ki az irodalmi mű az átlagközönség lelkében...”

Táray Barna tanár a következőkben foglalta össze a versek megválogatására vonatkozó véleményét:

— Az előadás keretében interpretált Petőfi versek ma és a mai körülmények között baloldali színezettel bírtak s általában a múlt század liberális gondolatvilágát tükrözték. Emőd Tamás előadott verse úgy tartalmilag, mint formai tekintetben gyengének tűnt, nézetem szerint vannak a műsorból iktatottaknál sokkal sikerültebb költemények is. Ady Endre nagy magyar versei közül egyedül a „Góg és Magóg” cíművel találkoztunk, míg többi költeményei a Párizs utáni nosztalgia s általában a „dekadens” Adyt tükrözték. Ez annyival inkább hibájul róható fel az előadójának, mert a magyar sorskérdések iránti érdeklődés fokozása minden hasonló művészi események elsőrendű célkitűzése kellene, hogy legyen. Hol maradt Ady „Felszállott a páva a vármegyeházára” s más hasonló átütő erejű s nagyon is „aktuális” költeménye?

— Villont inkább könnyű oldalról mutatták be az előadók. Hálásabb lett volna, ha a Haláltánc életét átfogó nagyságait kapjuk s Villon ellágyult és a bevezető alkalommal kihangsúlyozott brutalitása a maga legőszintébb köntösében hozza élénk a francia és egyben a világirodalom egyik legkimagaslóbb lírikusát, akinek ez a lelki kettség egyik legfontosabb sajátossága volt. Szerintem a nagy francia költő keresztényi szemlélete — hiszen tudjuk abban a fertőben is, amelyben élt, mélyen és őszintén keresztény tudott maradni! — sem vetült teljes egészében a közönség elé.

— A közönség kiszolgálása egyébként jól sikerült, mert annak kilencvenkilenc százaléka kirabbanó lelkesedéssel fogadta Kiss József nevének említését is, holott az előadásra kiválasztott Kiss József vers szintén nem tartozott a legkiválóbb költemények, még csak a legsikerültebb Kiss József versek közé sem.

— És még egyet: A mai magyar líra ebből az előadásból teljesen

NYILTTER

A budapesti

Lubé kávé és tápszerüzem

tisztelettel közli i. t. vásárlóival és azokkal, akik vásárolni óhajtanak, hogy eladói (utazói) pénz felvételére nem jogosultak.

Marad. Miért nem hallottuk Ilyés Gyula és Szabó Lőrinc egyetlen versét sem s miért kellett agyonhallgatni a miniket olyannyira érdeklő erdélyi lírikusokat, így Dsida Jenőt, Kiss Jenőt és a velük egyenrangú költőket?

„A látszat nem fedte a város polgárságának igazi felfogását”

Egy előkelő állású nagyváradai úr, aki nem akarja, hogy nyilatkozatával kapcsolatban újságba kerüljön a neve, a következőkben mondta el véleményét:

— Greguss tévesen állította össze műsorát. Előadói készsége több esetben olyan költemények elhangzása után váltott ki nagyobb tetszést, amelyeknek ma bizonyos élük lehet. Ebből olyan látszat adódhatott, mintha sikere ennek az esetleg egyszólamú felfogásnak lett volna és nem a vendégművészek. Kár volt ily látszatnak lehetőséget adni. Nem szolgált az abszolút művészet célját és a látszat nem fedte sem a hallgató közönség, sem a város polgárságának igazi felfogását.

Ami a szavaló est művészi részét illeti talán egyetlen kifogásként azt lehetne felemlíteni, hogy az előadó művész egyénisége — Greguss Zoltánra vonatkozik ez a megállapítás is — pőzban, gesztusokban túlságosan előtérbe került a költői mondanivalók rovására. Talán nem lett volna annyira hatásos, minden esetben finomabb, művészeibb lett volna, ha az előadó művész háttérben marad s rezerváltabb, személytelenebb módon, főként pedig pőzok és gesztusok nélkül szolgálja a költőt és a verseket. Maróth Annie lírai egyénisége jobban megközelítette ezt a felfogást; háttérben igyekezett maradni s az előadó művész alázatával és szerénységével szolgált a költői gondolatokat. Színes és gazdag hanganyaga van, amely a legfinomabb árnyalásokra a legvirtuozabb zenei kifejezésekre is képes. Őszinte mély átélésből fakadó művésze, mély hatást váltott ki.

A színház kibővített zenekara Erkel Hunyady László című nyitányát és Beethoven Ygmont nyitányát adta elő. Villon Nagytestamentum című versét Rachmaninov és Goldmark zeneje fettegatta alá. A zenekart Szatmáry Endre igazgató-karnagy vezényelte komoly elmélyüléssel és hatásosan. (—)

Frenczel Sándor

tükrös és üvegcsiszolda
Tábla-üveg nagy raktár
Képkeregetés
Melegágyrámák és üvegek
Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.
Telefon: 19-13

Telefon: 18-01.

Belvárosi Mozdó

Telefon: 18-01.

Nagy bemutató!
Amerikai sláger!

FLORIDAI KALAND

A legbájosabb amerikai film vigjáték.

Főszerepben: Két nagy világsztar CARY COOPER és MERLE OBERON

Pesti hatalmas sikere után, elindul meghódítani Várad közönségét.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30,
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

SEREDI HERCEGPRIMÁS 13 ÉVE
ÉRSEK. Budapestről jelentik: Szerdán, január 8-án volt 13-ik évfordulója annak, hogy XI Pius pápa dr. Seregi Jusztinián Rómában érsekké szentelte. Az évforduló napján Esztergomban a főszékesegyházban szentmise volt. Az egyházmegye valamennyi papja szentmiséjében külön könyörgésben emlékezett meg a főpásztorról.

Apor Kálmán a nagyváradi kulturális hivatal ideiglenes vezetője. A földművelésügyi miniszter január hó 4-ével Apor Kálmán miniszteri osztálytanácsot a nagyváradi kulturális hivatal ideiglenes ellátásával megbízta.

Apollóban: Notre-Damei toronyőr

A kereskedők és iparosok továbbképző-könyvelési magyarlevezési, helyesírási és gyorsírási tanfolyama január 15-én kezdődik. Az Érdeklődők a Kereskedelmi Csarnok irodájában vagy a Kereskedelmi Fiuiskola helyiségében jelentkezhetnek.

Figyelem!

25 éven keresztül fennállott
fűszer- és csemegeüzletemet
Szent László tér 7. sz. alatt
újra megnyitottam.

Kérem a mélyen tisztelt vásárló
közönség szíves pártfogását. Leg-
kisebb vásárlást is hazaszállítok.

Balkányi Lajos

Szent László-tér 7. v. Muresan üzlet.

Gyászol a cserkész-világ. Londonból jelentik: (Reuter.) Baden Powel halál hírére az angol cserkészlet londoni főhadiszállása elhatározta, hogy a cserkészek mindenütt a világon, a mostani vagy a jövő vasárnap egyidőben tartandó emlékülésen vesznek részt. A temetést csütörtökön tartják a Kenyában lévő Nyeriben.

Vonatkorlátozások Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: (Budapesti Tudósító) Jugoszláviában január 15-étől kezdve jelentős vonatkorlátozásokat léptetnek életbe. Mintegy 180 vonatjáratot szüntetnek meg.

A rossz időjárás következtében elpusztult az argentinai termés tíz százaléka. Buenos-Airesből jelentik: (NTI) A mezőgazdasági miniszterium közlése szerint a legutóbbi hetek rossz időjárása következtében megsemmisült a termés tíz százaléka. Egyes tartományokban a buzatermesnek fele veszett el. A gabona minősége is nagymértékben romlott. — Sidneyből jelentik: (Reuter) A nagyarányú esőzések következtében Új-Walesben az áradások mindenütt átszakították a gátakat. Ötven helyen elaraszották a nyugati és északnyugati részekben a vasutvonalakat. Számos helyen megszakadt a vasúti összeköttetés.

A MINISZTERELNÖK KÖSZÖNETE. Nagyvárad. Saját tud. A karácsonyi ünnepek alkalmából dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester üdvözlő táviratban fejezték ki ünnepi jókívánságukat Teleki Pál gróf miniszterelnöknek. A miniszterelnök ma levélben köszönte meg az üdvözlést. A levél szövege a következő: „Méltóságos Főispán úr! A karácsonyi ünnepek alkalmából hozzám intézett üdvözlétekért őszinte köszönetet mondok. Kérem Méltóságodat, hogy köszönetemet Nagyvárad közönségének is tolmácsolni méltóztassanak. Teleki, miniszterelnök.”

18 hónapi börtönrre ítélték az indiai kongresszusi párt elnökét. Alahabadból jelentik: (Reuter) A múlt pénteken letartóztatott Maulana Kalam Azadot, az Indiai Kongresszus Párt vezetőjét, az indiai nemzetvédelmi törvény alapján, szerdán 18 hónapi börtönrre ítélték.

Apollóban: Notre-Damei toronyőr

Emlékoszlopot állítanak Róma hős védőinek. Rómából jelentik: A múlt század közepe, a risorgimento idején sok olasz hős ontotta vérének az egységes Itáliáért. A római Gianicolon most állítják fel azoknak az olasz katonáknak az emlékoszlopát, akik 1849-ben a franciák által ostromolt Róma védelmében estek.

KÉSZÜL A VISSZACSATOLT RÉSZEK KÖLTSÉGVETÉSE. Budapestről jelentik: (MTI) Az egyes miniszteriumokban már teljesen elkészült a visszacsatolt keleti és erdélyi országgrész költségvetése. A legközelebbi minisztertanácson napirenden letárgyalják a költségvetést, amelyet a visszacsatolási törvényben nyert felhatalmazás alapján rendeleti uton léptetnek érvénybe.

VÁLASZTÁSOK A HÁROM BALTI ÁLLAMBAN. Moszkvából jelentik: Vasárnap lesznek a választások a három balti államban, Beszarábiában és Dobrudzsában.

Székelyföldi tanulmányra indult egy holland tudós. Kolozsvárról jelentik: H. Grondijs utrechti egyetemi tanár néprajzi tanulmányra Erdélybe érkezett és tisztelgő látogatást tett Incedy-Joksmann Ödönél, Kolozsvár és Kolozs vármegye főispánjánál. — Az egyetemi tanárt, akit felesége is elkísért, a Székelyföldön akar néprajzi és népművészeti tanulmányokat folytatni. Hogy a holland tudós tanulmányútján minden felvilágosítást és támogatást megkapjon, utjára Köpeczi Sebestyén József, az európai hírű heraldikus és műtörténész kísérte el. — Grondijs professzor egyébként tanulmányutja befejezése után Kolozsváron német nyelvű előadást tart az egyetem aulájában.

Üngyujtók újra kaphatók Tiszay óránál, Rákóczi-ut 6.

Képességvizsgáló állomásokat létesítenek. Budapestről jelentik: Nemcsak az Országos Társadalombiztosító Intézetben, hanem egész sereg ipari vállalatnál is képességvizsgáló állomásokat létesítenek, amelyekben szakemberek állapítják meg, hogy a tanoncok jelentkező rendelkezik-e a mesterség elsajátításához szükséges képességekkel. Ezt a képességvizsgálatot Erdélyben is rendszeresítik. Elsősorban a szövőgyárak, de azonkívül más nagyipari vállalatok is rendszeresítik a vizsgát, annyival is inkább, mivel ezek az új munkáképzést jelentősen megkönnyítik.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

APOLLO Filmszínházban. Viktor Hugo remekműve után készült filmóriás

A Notre-Damei toronyőr

Charles Laughton lenyűgöző alakításával. A torzszülött Quasimodo és a csodaszép Esmeralda romantikus története. Az előadások a film hosszúságára való tekintettel percnyi pontossággal kezdődnek 5, 7, 9-kor

Sérelmeik orvoslását kéri a kolozsvári köznyugdíjasok. Kolozsvárról jelentik: (MTI) A kolozsvári köznyugdíjasok azzal a kéréssel fordultak Incedy-Joksmann főispánhoz, hogy járjon közbe a miniszterelnöknel és a pénzügyminiszternél, hogy az erdélyi nyugdíjasokat is illessék bele a magyarországi nyugdíjasok rendjébe. A visszacsatolt területeken a köztisztviselők nehezen haladtak előre és nyugdíjilletményük csekély. Azt kéri, hogy amennyiben nem volna keresztülvihető a beillesztés, akkor pótlékkal egészítsék ki az erdélyiek nyugdíjait.

Legszébb, legolcsóbb fényképek

Róma fényképezésnél

Nagyvárad, Teleky-utca 4.

Irországból eltávolították az utjelző táblákat. Dublinból jelentik: (Reuter) Irországból február elsejétől el kell távolítani az utjelző táblákat. Tilos mindenféle jelzés, amely bármely helyre vonatkozó nevet, irányt vagy távolságot mutat meg.

A FRANCIAORSZÁGI FAGYHULLÁM ELÉRTE ÉSZAK-AFRIKA PARTJAIT. Marseilleből jelentik: Az a fagyhullám, amely az utóbbi napokban átvonult Franciaországon, szerdán elérte Északafrika partjait. Ideérkezett jelentések szerint Tunisz környékén havazik.

Apollóban: Notre-Damei toronyőr

Bulgáriai albánok adománya az olasz katonák számára. Szófiából jelentik: (MTI) A Bulgáriában lakó albánok az olasz követségen nagyobb mennyiségű cigarettá- és élelmiszeradományt adtak át az Albániában harcoló olasz katonák számára.

Elmarad a kolozsvári sí-verseny. Budapestről jelentik: (MTI) A Magyar Síszövetség január 12-én Kolozsváron akarta megtartani a négyszer újkilométeres sífutó váltóhajnöki versenyt. A kedvezőtlen hóviszonyok miatt a versenyt nem lehet megtartani és csak későbbi időpontban bonyolítják le.

Vitéz Náray Antal ezredes, az „Erdélyi induló” zeneszerzőjének ajándéka két csikmenasági székely család segélyezésére. Csikszereda. Saját tud. Vitéz Náray Antal ezredes, a közismert és népszerű „Erdélyi induló” zeneszerzője hatvan pengőt juttatott el Nyirő Józsefhez, a kitűnő székely íróhoz. A pénz elküldése alkalmával levelet is intézett Nyirőhöz és tudomására adja, hogy „Uz Bence” című híres regényének székely tárgya, sajátos légköre annyira meghatotta, hogy elhatározta: segítséget nyújt az ünnepek alkalmából két szegény, de becsületes székely családnak. Nyirő József a hatvan pengőt Bakó Gábor csikmenasági plébánosnak küldötte el arra való tekintettel, hogy Uz Bence regényének anyagát Csikmenaságról merítette jórészt és ő is „fállábról” Csikmenaságról származik. Bakó plébános kész örömmel tett eleget Nyirő felkérésének és ünnepélyes keretek között nyújtotta át két szegény székely családfőnek a szereteadományt, amelyért nemcsak a segélyezettek, hanem a község is hálaival gondolt vitéz Náray ezredesre és Nyirő Józsefre.

Péchy Tibor tragikus halála. Budapestről jelentik: Kedden este Péchy Tibor földművelésügyi államtitkár felesége klinikai betegága mellett öszszeesett és azonnal meghalt. Halálát szívbénulás okozta.

PAPOK NEM VISELHETNER KÖZHIVATALT SZLOVÁKIÁBAN. Pozsonyból jelentik (Bud. Tud.): Vajtassák szepesi püspök a katolikus papokhoz körlevelet intézett, amelyben eltiltja őket mindenféle közhivatal viselésétől, miután az nem fér össze a papi foglalkozással. Elsősorban az anyagi előnnyel járó ténykedésre, kormánybiztosságokra, polgármesterségre, üzemek vagy cégek árjásítására vonatkozik a tilalom.

Apollóban: Notre-Damei toronyőr

Allamosították a román telefontársaságot. Bukarestből jelentik: (MTI) A román telefon részvénytársaság a mai nappal a román állam tulajdonába ment át.

Temetés. Özv. Kirch Árpádné Fehér Irén nyug. ezredes özvegye, 67 éves korában meghalt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a Csáky utca 21. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”.)

TITEANU TOVÁBBRA IS LETARTÓZTATÁSBAN MARAD. Bukarestből jelentik (MTI): Titeanu Eugen, volt propagandaügyi miniszter továbbra is letartóztatásban marad. A vádtanács ugyanis visszautasította szabadlábrahelyezése iránt benyújtott kérvényét. Titeanu minisztersége idején súlyos visszaéléseket követett el.

* Motok Mihály menekült keresztlevele Piskitelepről megérkezett. Jelentkezzen érte a plébániahivatalban, Rákóczi út 30. szám alatt.

A sok megpróbáltatás megölt egy Romániából átszökött fiatalambert. Debrecenből jelentik: (MTI) Zandl Engelbert 19 éves kőművessegéd, Romániából a folytonos üldözések miatt átszökött Magyarországra és Hajdúsámson községben telepedett le. A sok megpróbáltatás annyira megviselte, hogy szívzélhűdést kapott és meghalt.

Felhívás a nagyváradi vas munkásokhoz. A Nemzeti Munkaközpont vas munkás szakcsoportjának vezetősége felhívja az összes nagyváradi vas- és fémmunkásokat, hogy folyj h 10-én, pénteken este 6 órakor a tüzesutcai Munkás Otthonban megtartandó közgyűlésen a saját érdekében jelenjenek meg. Minden öntudatos magyar vas munkás ott legyen. Vezetőség.

Ezuton hozzuk tudomására barátainknak és ismerőseinknek, hogy egyetlen gyermekünk

BUHAS OVIDIUS LÁSZLÓ műegyetemi hallgató, 1941. január hó 9-én 20 éves korában elhunyt.

Temetése január hó 10-én délután 2 órakor lesz a berettyóújfalui közokmányhatalmas házából

BUHAS JÁNOS és neje

A világháborús sebesülési érem jogosultjai utólagosan is kérhetik az érem adományozását

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédelmi miniszterium a sebesülési éremhez való jogosultság utólagos elismerésére a visszacsatolt területek igényjogosultjai számára is lehetővé kívánja tenni annak megszerzését. — Azok, akik a visszatért területeken laknak és az 1914—18. évi világháborúban igényjogot szereztek a sebesülési érem viselésére, de magát az érmet eddig még nem szerezhették meg, utólagosan is kérhetik az illetékes hadtest parancsnokságok útján az érem adományozását. A szükséges nyomtatványokat a községi előjáróságokon szerezhetik be. A nyomtatványok hatálapján részletes tájékoztató is van.

Jelentkezzenek, akik cukor-, petróleum- és tüzfűtőanyagok akarnak foglalkozni

Nagyvárad város I. foku iparhatóság 46375—1940. kg. szám alatt a következő felhívást adta ki:

Polgármester ur fenti számú rendelete folytán az első foku iparhatóságnak 1941. január hó 15-ig kell a cukor, petróleum és tüzfűtőanyagok kereskedésre való kijelölésre előterjesztést megtennie.

Miért is azok a kereskedők, akik szabályszerű iparjogosítvánnyal rendelkeznek és cukor, petróleum, tüzfűtőanyag fogyasztóknak való eladásával továbbra is kívánnak foglalkozni, kötelesek e szándékukat az elsőfoku iparhatósághoz írásban bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell, hogy a bejelentő iparjogosítványát mely hatóság, milyen szám alatt, milyen szakmára adta ki, hol van az üzlethelyisége és a következő szöveget:

„Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az 1939. évi IV. tc. 1. paragrafusának hatálya alá nem tartozó zsidónak nem tekintendő személy vagyok.”

Illetve azt, hogy „Kijelentem, hogy zsidónak tekintendő személy vagyok.”

Aki iparjogosítványa alapján mind cukor, mind petroleum, mind tüzfűtőanyag kereskedői kijelölést kér, ezt a bejelentést külön-külön köteles posta útján megtenni, de egy borítékban is feladhatja az I. foku iparhatóságnak (Városháza) címére.

Az idő rövidsége miatt tolongás és felesleges idővesztés elkerülése céljából a bejelentéseket csak postán lehet megtenni, személyes megjelenés mellőzésével.

A Kereskedelmi Csarnok tagjai bejelentésüket a Csarnok titkárnál is beadhatják, ahol azt összegyűjtve továbbítják az I. foku iparhatósághoz.

A bejelentések — ismétlem — posta útján úgy teendők meg, hogy azok legkésőbb 1941. január 12-éig be is érkezzenek az iparhatósághoz, mert a később beérkező bejelentéseket, már nem tudja az iparhatóság a javaslat elkészítésénél felhasználni.

Nagyvárad, 1941. évi január 8-án.

Dr Varga László s. k. tanácsnok.

A nemzet napszámosai

Régi álmuk teljesült azoknak a tanítóknak és tanítónőknek, akiket a katonai parancsnokság idejében nagyváradi vagy váraskörnyéki elemi iskolákhoz neveztek ki. Voltak közöttük, akik éveken át pihentették oklevelüket, mert a román uralom idejében nem kaphattak állást és csendes visszavonultságban figyelték az élet zajlását vagy más foglalkozási ágakban igyekeztek kenyeret keresni, remélve, hogy egyszer csak felvirrad az ő napjuk is. Olyanok is voltak, akik román időkben a román tanfolyamok, nyelvvizsgák és az inspektori látogatások ezer kálváriáját járták meg, hogy megtarthassák állásaikat valahol egy magyar falu állami iskolájában s a végén mégis idő előtt nyugdíjazták őket s helyüket okirányítói tantervkezelők töltötték be, akik aztán megindították a lélekmérgezés munkáját a magyar gyermekek között. A román uralom alatt mellőzött vagy elbocsátott vagy teljes munkaerőjük ellenére nyugdíjazott tanítók és tanítónők a katonai közigazgatás idejében boldogan, nagy elhivatottsággal teljes tudatában foglalták el katedráikat és odaadással fogták a tanításhoz, hogy pótolják, amit a magyar gyermekeik az idegen elnyomatás idejében mulasztottak és új, magyar szellemet neveljenek a telkekbe.

Karácsonykor azonban szomorú ajándékban volt részük. Valamennyiüket áttelepítették román falvakba és helyüket anyaországbeli tantervkezelők töltötték be. Kezdsz indokolással. Az egyik az, hogy az erdélyi tanítók, akár magyar oklevelük van, akár román, nem tudnak oly mértékben megfelelni a modern magyar tanítás követelményeinek, hogy a nagyvárosokban támogatott fokozottabb igényeket kielégíthetnék. A másik pedig az, hogy az erdélyi tantervkezelők tudnak románul s így szükség van rájuk román falvakban, ahol a magyar kormány, a nemzetközi megállapodások szellemében, olyan tanítókat óhajt elhelyezni, akik a nép és a növendékek nyelvét ismerik.

Ezek az indokolások mindenesetre megszívlelendők, de még sem elégtelnek ki teljesen sem a tanítókat, sem pedig általában az erdélyi magyar közvéleményt. Ha ugyanis a tantervkezelők a román uralom idejében nem tudták elérni azt a színvonalat, amelyen ma a magyar tanítónak működnie kell, ezt az esetleges, — de nem szükségképpen — hiányt éppen nagyobb központokban lehet pótolni, ahol alkalom kínálkozik tanfolyamok rendezésére, mintatanítások bemutatására. Ez elgondolás szerint helyesebbnek látszik az erdélyi tanítókat a városokban megtartani legalább is addig, amíg a kellő átképzéseken keresztül nem lesznek.

A másik szempont különösen méltánylást érdemel, mert hiszen tanító mindenütt kell, ahol iskola van, a legeldugottabb faluban is, ahová esetleg csak több kilométeres szekerezéssel juthat el az ember. Sőt éppen ezekben a községekben van elsődleges műveltség-terjesztő szerepe a tanítóknak. De bizonyára nincs erdélyi ember, aki nem veti fel a kérdést: vajon a románok úgyjelen tiszteletben tartják-e a nemzetközi megállapodásokat a román megszállás alatt maradt erdélyi területeken? Ha okvetlenül szükséges, arra is szívesen hajlandók vagyunk, hogy elfelejtjük huszonkét éves tapasztalatainkat, elfelejtjük, hogy színmagyar erdélyi falvakba olyan

tanítókat küldött a román kormányzat, akik egy szót se tudtak a nép és a növendékek nyelvén. De az már nem lehet közömbös előttünk, hogy a román kormány ma, a bécsi döntés után, tiszteletben tartja-e a viszonyosság elvét és magyarul tudó tantervkezelőket küld-e a továbbra is román uralom alatt szülő magyar falvak állami iskoláiba. És ha nem teszi ezt — mert tudomásunk szerint nem teszi — akkor nem túlzott lojalitás-e a nagyváradi magyar tanítók és tanítónők kihelyezése, akik az idegen uralom idejében kiállott nélkülözéseikkel és öntudatosan vállalt szenvedéseikkel talán rá is szolgáltak arra, hogy kedvezményesebb helyzetben teljesítsék hivatásukat.

Az áttelepítések sok egyéni keserűséget okoztak, családokat szakítottak szét és olyan nagyváradiakat kényszerítettek távoli falvakba, akik már kezdtek berendezkedni itt új életkörülmények között. Fiatal leányoknak kellett elindulniuk télvíz idején Isten háta mögötti falvakba, ahol se lakás, se élelem nincs biztosítva számukra. S emellett a lakosság barátságátalanul fogadja őket, amivel szembeszállani alig lehet egy gyöngé nő feladta. Mondják, hogy egy fiatal nagyváradi tanítónő új állomáshelyén, ahol kötelességszerű látogatást tett az egyetlen tanult embernél, a görögkeleti papnál, ilyen biztatást kapott az egyébként igen előékenyen viselkedő román lelkészétől:

— Isten hozta kisasszony, örvendék, hogy megismerhettem, de az élet nem tudom garantálni.

Ezzel szemben a Nagyváradra és közvetlen környékére áttelepített anyaországbeli tantervkezelők is meglepésszerűen érintette új állomáshelyükre való kinevezésük.

— Csak úgy vaktába adtuk be a kérvényünket, — mondják, — mert érthetően vágytunk Nagyváradra után, hogy évekig tanítottunk falvakban, tanyákon. De most előnytelenebb érezzük a tél derekán történt áttelepítést. Van közöttünk, akinek több hold földjét, fejlett gazdaságát kellett otthagynia, hiszti disznóikat, apró jószágainkat kellett hirtelen elkönyvelniünk és a legkedvezetlenebb évszakban áttelepülnünk családjainkkal együtt... S a növendékek előmenetele szempontjából is hátrányosnak érezzük a tanítócsereket a tanév közepén...

És a tanügyi, gazdasági, személyi hátrányok mellett politikai szempontból se látszik előnyösnek ez az intézkedés. Mert alkalmat szolgáltat arra, hogy ellentéteket élezen ki erdélyiek és anyaországbeliek között, amit pedig minden körülmények között és minden áldozat árán el kellene kerülni ma, amikor mindnyájunk szinte óhajtja, hogy a lelkek testvéri közösségbe olvadjanak a volt trianoni határokon innen és túl a megnagyobbodott, új Magyarországon.

Jávor Béla

Összeesküvés Paraguayban

Assuncionból jelentik (NTI): Paraguayban a belügyminiszterium jelentése szerint összeesküvést fedeztek fel. A szálak a Colorado-párt tagjaihoz vezetnek. A jelentés szerint a kormány ura a helyzetnek és az országban nyugalom van. Közlebbi részleteket nem közölnek.

RÁDIO

PÉNTEK, JANUÁR 10.
Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna. Közlemények. Hanglemezek.
- 10.20 „A magyar népballadák nőalakjai.” Irta Sztrokayné Mándy Teréz. Felolvasás.
- 10.45 „A csúzra hajlamos ember.” Irta: dr Richter Endre. Felolvasás.
- 12.10 Kőry Erzsébet hegedül, zongorakísérettel.
- 12.55 Zinezné Lenhardt Gizella énekel, zongorakísérettel.
- 13.30 A Mária Terézia I. honvéd gyalogezred zenekara, vezényel Pongrácz Géza.

Közben

- 15.40 „Mit főzzünk.” Háziasszonyok beszélgetnek.
- 16.15 Diákféltára: „Dánia.” Irta dr Wehner Józsefné. Felolvasás.

Utána: Ifjúsági közlemények.

- 17.15 Táncelemezek.
- 17.45 „Szószátyár nyelvi járványok.” Dr Kardeván Károly előadása.
- 18.10 Kiss Lajos cigányzenekara.

Közben

- 18.40 Sportközlemények.
- 19.20 Kültügyi negyedóra.
- 19.35 A Filhamóniai Társaság hangversenyének közvetítése az Operaházból. Vezényel: Dohnányi Ernő.

Szünetben

- 20.20 Rádió a rádióról.
- 22.00 Szórakoztató zene. Hangfelvétel.
- 23.20 Pertis Jenő cigányzenekara. Külső közvetítés.

Budapest II.

- 17.15 „Ródmezővásárhelyi régi népszokások.” Vásárhelyi Júlia előadása.
- 17.40 A Magyarországi Munkásdal-egyletek Szövetsége képviselőtében az Első Zuglói Dalkör. Vezényel: Halmai Károly.
- 18.10 Gyersírotanfolyam. Szalbey G. előadása.
- 18.40 A Rádió Szalonzenekara.
- 19.35 „Dunai horgásznapi,” igali Mészáros József előadása.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 Táncelemezek.
- 21.10 „A Röntgensugár és az orvostudomány.” Dr Szlávik István egyetemi tanársegéd előadása.
- 21.40 Időjárásjelentés.

KORONA Mozdó

Telefon: 13-51.

Sas palota

Mária két éjszakája

a legérdekesebb témájú magyar film.

Előadások: 5, 7, és 9 órakor.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— **Viktória, Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével.** A világ minden színpadán bemutatott és óriási sikert elért Viktóriát, Ábrahám Pál nagyoperettjét eleveníti fel a színház teljesen új betanulásban, új rendezésben a maga eredeti szépségében pénteken este. A nagyváradi felújító előadás külön eseménye a két budapesti vendég, Patkós Irma, a Fővárosi Operettszínház, valamint v. Molnár Iván, a Magyar Színház művésznének bemutatkozása. A budapesti sajtó egyöntetű megállapítása szerint Patkós Irma ma Magyarország legszebb hangja és legkiválóbb primadonnája, aki a Pozsonyi lakodalom 150 előadását vitte sikerre. A nagyváradi előadás nivóját és sikerét emeli a két kiváló művész vendégjátéka. A Viktória többi főszerepeit Jurik Ica, Komlós Juci, Keleti Aranka, Bartos Csilla, Nagy Ferenc, Tanay Emil, Felhő Ervin, Bihari Zoltán, Szabó Jenő játsszák. Az operettet: Putnik Bálint igazgató rendezte, a zenekart Szathmáry Endre vezényli, a táncokat Szabó Jenő balettmester tanította be. A Viktória minden előadásán fellép a világhírű Wathis duo. A Viktória pénteken este 8 órakor A. bérletben, szombaton este 8 órakor B. bérletben, vasárnap délután 4 és este 8 órakor lesz a színház műsorán, mindenkor rendes helyárral. Jegyekről tanácsos lesz előre gondoskodni.

— **Rozmaring — filléres helyárral.** Szombaton délután 4 órakor Török Rezső, Harsányi Zsolt és Csanak Béla operettje, amelyről már filmet is készítettek, szombaton délután 4 órakor filléres helyárral lesz a színház műsorán. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

— **A Tokaji aszu — félhelyárral hétfőn este 8 órakor kerül színre.** Teljesen a bemutatkozó előadás parádés szereposztásában. A félhelyára jegyeket a színház pénztára már árusítja.

Heti műsor:

Csütörtök este 8 órakor félhelyárral: **Az ördög nem alszik.** 3 órás kacagás.

Pénteken este 8 órakor: Patkós Irma a budapesti Fővárosi Operettszínház primadonnájának és v. Molnár Iván a Magyar Színház bonvivantjának vendégfelléptével: **Viktória.** Rendes helyárral. A bérletben.

Szombat délután 4 órakor filléres helyárral: **Rozmaring.** Operett újdonság. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

Szombat este 8 órakor: **Viktória.** — Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével, rendes helyárral B. bérletben.

Vasárnap délután 4 órakor: **Viktória.** Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével. Rendes helyárral.

Vasárnap este 8 órakor: **Viktória.** Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével. Rendes helyárral.

Hétfő este 8 órakor: **Tokaji aszu.** — Félhelyárral. A bemutatkozó előadás parádés szereposztásában.

A mozgóképszínházak műsora

APOLLÓ: A NOTRE DAMEI TORONYTŰR.

BELVÁROSI: FLORIDAI KALAND.

KORONA: MARIA KÉT ÉJSZAKAJA

Február 12: a farsang legkimagaslóbb eseménye

Az első magyar farsang legkiemelkedőbb eseménye kétségkívül az **Ujságíró Bál** lesz Nagyváradon, amit február 12-ikén rendeznek meg az **Ujságíró Otthon** helyiségeiben.

Az **Otthon** elegáns, fővárosi színvonalú helyiségei s az a kellemes meleg miliő, amit a szigorúan zártkörű Otthon nyújt tagjainak, máris olyan találkozó helyet jelent, amely méltó keretűl szolgál a város társadalmi életének. Az Otthont vezető újságírók büszkén elmondhatják, hogy sikerült egy ilyen keretet teremteniük s olyan élénk életet vittek a falak közé, amely a mai körülmények között szinte egyedülálló. Egyrészt ez az élénk társadalmi érintkezés, amely az Ujságíró Otthonban zajlik, másrészt az egymást követő hangulatos esték, amelyek éjfélig a záróra ellenére is nap-nap után kialakulnak, arra indították az Otthon vezetőit, hogy febr. 12-ikén nagyszabású bált rendezzenek.

A bál — az Otthon jellegének megfelelően — szigorúan zártkörű lesz s a vezetőség arra meghívókat bocsát ki. Ami a műsort illeti, annyit már előre megmondhatunk, hogy egyetlen, nagyfeltűnést keltő, világvárosi műsorszámot állítanak be. Az Otthon összes helyiségei kitarják ajtóikat ezen az estén a közönség előtt, melynek díszes felvonulása kétségkívül társadalmi eseményé avatja az Ujságíró Bált. A bál fővédnökei ugyanis olyan társadalmi előkelőségek lesznek, akiknek neve és személye előre is biztosítani fogja ezt a sikert.

Igy a farsang legszebb, legnagyobb és leghangulatosabb bált éjszakája fog lezajlani az Ujságíró Otthonban és mindenki jól teszi, ha béli naptárába már most bejegyezi ezt a dátumot: február 12, amely 22 esztendő után a magyar újságírók első estélye lesz Nagyváradon.

Reviziós tüntetésre használták fel Antonescu névnapját a román frontharcosok

Romániában fizetési eszköz a német márka

Bukarestből jelentik, hogy Antonescu tábornok névnapja alkalmából a román frontharcos szervezetek revizionista tüntetéseket rendeztek. A frontharcos szövetség elnöke Parulescu tábornok töviskoszorúval díszített diszoklevelet nyújtott át Antonescu tábornoknak, majd beszédet mondott. Beszédében ezeket mondotta: Reméljük, hogy egy év múlva ott leszünk, ahová minden román gondolata száll. Reméljük, akkor majd mas-

kép kívánhatunk boldog új évet. Gondoskodunk arról, hogy az eljövendő újból egyesült Románia ne hulljon szét ismét belső felépítés hiánya miatt. — Bécsi jelentés szerint a Német Nemzeti Bank és a Román Nemzeti Bank között megállapodás jött létre, amely szerint a Romániában tartózkodó tanácsok által forgalomba hozott márkát 50 leies árfolyamon váltják be. A német márkát tehát Románia területén fizetési eszközzel fogadják el.

Újabb összetűzés a román csendőrök és vasgárdisták között

Bukarestből jelentik: Vasárnap Belgrádban olyan hírek terjedtek el, hogy Ploesti és Falac környékén a csendőrség és a vasgárdisták között újabb összetűzésre került volna sor. A hírekkel kapcsolatban Bukarestben nem sikerült megbízható értesüléseket szerezni.

Belgrádból jelentik: (Bud. Tud.) A romániai belső helyzetről még mindig nehéz áttekintő képet kapni. A feszültség Antonescu és a vasgárda szélsőséges szárnya között tovább fokozódik. A szélsőséges irányzatú vasgárdisták és a csendőrség között komoly összetűzésekre került sor, melyeknek számos áldozata van.

Hogyan kezelték a közpénzeket Romániában?

Marosvásárhelyről jelentik: „Hogyan kezelték a közpénzeket Romániában” címmel a Magyar Szó című lap adatokat sorol fel abból az alkalomból, hogy a német Donau-rádió-állomás egyik legutóbbi leadásában Románia mai helyzetével foglalkozva, azt a kijelentést tette, hogy Trianonban megteremtett Nagyromániának semmiféle erkölcsi alapja nem volt.

A lap megemlíti, hogy 1932-ben Radó Sándor marosvásárhelyi alpolgármester a polgármester utasítására felülvizsgálta a város öt pénzbeszedőjének működését és megállapította, hogy közülök négy sikkasztott. Az egyik minden felvett pénzt elsikkasztott, a többi három pedig 15—75 ezer lejjel károsította meg a várost.

Hivatkozik a lap arra is, hogy a román hivatalos lap 1934 június 22-iki számában közölt jegyzőkönyv szerint a Skoda-féle, több milliárd lejes csaláson és az állandó veszteségi pénzeket kívül, néhány év alatt a román tisztviselők 3.567.587.495 lejt sikkasztottak el az állam pénztárából. Ugyanabban az évben a Lupta dec. 12-iki száma közli a román igazságügyminisztérium statisztikai hivatala igazgatójának Decosarának nyilatkozatát, mely szerint az 1924—28. években az állam pénztárából évente átlagosan 300 millió lejt loptak el a tisztviselők. Ebben az összegben azonban csak a jogerős ítéletekkel megállapított tételek szerepelnek, úgyhogy ez az összeg a ténylegesen elsikkasztott pénznek csak kis része.

Január 15-én megnyílik a városi könyvtár

Nagyvárad. Saját tud. A városi nyilvános könyvtárban befejezéshez közelednek a rendezési és leltározási munkálatok. A polgármester elhatározta, hogy a könyvtárat január 15-én adja át a nyilvánosságnak, s ugyanakkor megállapította az ovadék és használati díjakat is. A hatalmas városi könyvtár a Nemzeti Muzeum ajándékakciója folytán mintegy 18 láda új magyar könyvvel gyarapodott, amelyek legnagyobb része magánkönyvtárakban nem található. A könyvtár megnyitására vonatkozóan egyébként a város részletes hirdetményt fog kiadni.

Arcábrándítások

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Megnyílt a

„**Belvárosi zenede**”
begedő, zongora, ének, cselló, élméleti tanszakkal, Nagy Sándor u. 6. 454

Lakás

Kerekek központban modern kétszobás, fürdőszobás lakást. Címét kiadóba kerek. 452

Adás-vétel

Eladó 4+1 csöves Standard rádió igen olcsó alkalmi áron. Ugyanott egy benzín forrasztólámpa is eladó. Megtekinthető délután 3—4 között: Vörösmarty (Kórház) u. 23. (felső csengő) 473

Rex asztalt, használtat vennék. Cím a kiadóban. 472

UJSÁG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különlétele

1000 pengős garanciás állást keresek vagy társulok, 33 éves keresztény. Címét a kiadóba. 468

Német nyelvtanfolyam kezdődik „Berlitz” módszerrel, kezdőknek és haladóknak. Karl Gross Bazárépületben, Japport felett. Jelentkezések naponta 2—4-ig. 471

Február 1-re keresünk műhelynek alkalmas helyiséget. Sánc utca 11. 470

Jégpálya nyitva a színházi diszlektár (v. Crisana) udvarán. Mélyen leszállított idénybérletek. (Tisztviselőknek, diákoknak külön kedvezmény.) Válthatók a helyszínen vagy bihari Szabó szállítási irodájában, Kossuth utca 16.

Jól és olcsón csak Hitler Adolf utca 47. alatt étkezhet. — Ugyanott magános középkori férfi lakást kaphat. 474

Elcserélném 750.000 leies házamat Piski (Simeria) Nagyváradon, Serván. Árvaház utca 5. 465

Állást nyec

Tarhonya készítésben jártas asszonyokat felveszek, Boros csemege üzlet, Rákóczi ut 9. 469

Kiadótulajdonos:

SENET LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.